

Βρυξέλλες, 26.9.2018
C(2018) 6113 final

ΓΝΩΜΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

της 26.9.2018

δυνάμει του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 994/2010 για το σχέδιο προληπτικής δράσης και το σχέδιο έκτακτης ανάγκης που υπέβαλε η αρμόδια αρχή της Ελληνικής Δημοκρατίας στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή

(Το ελληνικό κείμενο είναι το μόνο αυθεντικό)

ΓΝΩΜΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

της 26.9.2018

δυνάμει του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 994/2010 για το σχέδιο προληπτικής δράσης και το σχέδιο έκτακτης ανάγκης που υπέβαλε η αρμόδια αρχή της Ελληνικής Δημοκρατίας στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή

(Το ελληνικό κείμενο είναι το μόνο αυθεντικό)

1. ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ

Σύμφωνα με το άρθρο 4 παράγραφος 1 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 994/2010 («ο κανονισμός»), η αρμόδια αρχή κάθε κράτους μέλους οφείλει να καταρτίσει σχέδιο προληπτικής δράσης («ΣΠΔ») και σχέδιο έκτακτης ανάγκης («ΣΕΑ», από κοινού: «τα σχέδια»). Σύμφωνα με το άρθρο 5 παράγραφος 4 και το άρθρο 10 παράγραφος 2 του κανονισμού, τα σχέδια πρέπει να επικαιροποιούνται ανά δύο έτη, εκτός εάν οι περιστάσεις επιβάλλουν πιο συχνή επικαιροποίηση.

Η υποχρέωση αυτή έχει κατ' ουσίαν διευρυνθεί και ενισχυθεί με το άρθρο 8 του κανονισμού (ΕΕ) 2017/1938 (στο εξής «κανονισμός του 2017»), ο οποίος καταργεί τον κανονισμό του 2010 από 1ης Νοεμβρίου 2017. Το άρθρο 8 παράγραφος 7 του κανονισμού του 2017 απαιτεί τα νέα σχέδια να δημοσιοποιούνται και να κοινοποιούνται στην Επιτροπή έως την 1η Μαρτίου 2019. Σύμφωνα με το άρθρο 8 παράγραφος 12, «τα σχέδια προληπτικής δράσης και τα σχέδια έκτακτης ανάγκης που έχουν καταρτισθεί βάσει του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 994/2010 και έχουν επικαιροποιηθεί σύμφωνα με τον εν λόγω κανονισμό, παραμένουν σε ισχύ μέχρι την πρώτη κατάρτιση των σχεδίων προληπτικής δράσης και των σχεδίων έκτακτης ανάγκης που αναφέρονται στην παράγραφο 1 του παρόντος άρθρου». Σύμφωνα με την αιτιολογική σκέψη 63 του κανονισμού του 2017, ο κανόνας αυτός αποσκοπεί στη εγγύηση της ασφάλειας δικαίου. Ως εκ τούτου, οι κανόνες που ισχύουν για τα σχέδια βάσει του κανονισμού του 2010 εξακολουθούν να ισχύουν μέχρι την έκδοση των πρώτων σχεδίων σύμφωνα με το άρθρο 8 του κανονισμού του 2017.

Τα σχέδια (και οι επικαιροποιήσεις τους) πρέπει να βασίζονται στην εθνική εκτίμηση επικινδυνότητας, την οποία πρέπει να εγκρίνει και να κοινοποιεί στην Επιτροπή κάθε αρμόδια αρχή πριν από την έκδοση των σχεδίων σύμφωνα με το άρθρο 9 του κανονισμού. Στην εκτίμηση επικινδυνότητας θα πρέπει να εξετάζονται πλήρως οι κίνδυνοι που επηρεάζουν στο κράτος μέλος την ασφάλεια του εφοδιασμού με φυσικό αέριο με βάση τα κοινά στοιχεία που περιλαμβάνουν, μεταξύ άλλων, την εξέταση διαφόρων σεναρίων εξαιρετικά μεγάλης διαταραχής της προσφοράς και της ζήτησης. Η εκτίμηση επικινδυνότητας πρέπει να επικαιροποιηθεί για πρώτη φορά το αργότερο 18 μήνες μετά την έκδοση των σχεδίων.

Η αρμόδια αρχή της Ελλάδας, η Ρυθμιστική Αρχή Ενέργειας («ΡΑΕ»), κοινοποίησε στις 20 Οκτωβρίου 2017 στην Επιτροπή την επικαιροποιημένη εκτίμηση επικινδυνότητας σύμφωνα με το άρθρο 9 του κανονισμού.

Η ελληνική αρμόδια αρχή κοινοποίησε το επικαιροποιημένο σχέδιο προληπτικής δράσης στις 21 Ιουνίου 2018.

Η Επιτροπή κρίνει σκόπιμη την κοινοποίηση τυχόν παρατηρήσεων για τα επικαιροποιημένα σχέδια με την ίδια διαδικασία και με τα ίδια κριτήρια αξιολόγησης, όπως ορίζει το άρθρο 4 παράγραφος 6 του κανονισμού για τα αρχικά σχέδια.

Η Επιτροπή, αφού αξιολόγησε το επικαιροποιημένο σχέδιο με βάση τα κριτήρια του άρθρου 4 παράγραφος 6 στοιχείο β) σημεία i) έως iii) του κανονισμού και αφού ανέφερε τα κύρια πορίσματά της στην ομάδα συντονισμού για το φυσικό αέριο στις 22 Μαρτίου 2017, στις 28 Ιουνίου 2017, στις 27 Σεπτεμβρίου 2017, στις 9 Νοεμβρίου 2017 και στις 20 Φεβρουαρίου 2018, διατυπώνει τις ακόλουθες παρατηρήσεις σχετικά με τα σχέδια.

2. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΩΝ ΣΧΕΔΙΩΝ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Όσον αφορά το περιεχόμενο του σχεδίου, η ελληνική αρμόδια αρχή υπέβαλε λεπτομερές και ολοκληρωμένο σχέδιο. Η Επιτροπή εκτιμά θετικά τη σαφή σχέση που αποτυπώνεται ανάμεσα στα εξεταζόμενα σενάρια επικινδυνότητας και στα μέτρα που λαμβάνονται, καθώς και τη δέουσα προσοχή που δίνεται στις δευτερογενείς συνέπειες που θα είχε στον τομέα της ηλεκτρικής ενέργειας μια κρίση στον τομέα του αερίου. Η Επιτροπή αναγνωρίζει επίσης ότι η ελληνική αρμόδια αρχή έλαβε υπόψη της, στο αναθεωρημένο σχέδιο προληπτικής δράσης, αρκετά από τα σχόλια που περιλαμβάνονται στη γνώμη της Επιτροπής¹ για το προηγούμενο ελληνικό σχέδιο προληπτικής δράσης. Η Επιτροπή χαιρετίζει επίσης την πρωτοβουλία της Ελλάδας να υποβάλει το πλέον πρόσφατο σχέδιο προληπτικής δράσης με βάση το υπόδειγμα που προβλέπεται στον νέο κανονισμό του 2017. Ωστόσο, η Επιτροπή θεωρεί ότι ορισμένα στοιχεία του σχεδίου δεν είναι σύμφωνα με τις απαιτήσεις του κανονισμού.

2.1 Σχέδιο προληπτικής δράσης (ΣΠΔ)

Συμμόρφωση με τον τύπο N-1

Σύμφωνα με το άρθρο 6 παράγραφος 1 του κανονισμού και βάσει του κανόνα για την υποδομή, σε περίπτωση διαταραχής της μεγαλύτερης υποδομής φυσικού αερίου, η τεχνική ικανότητα της υπόλοιπης υποδομής, όπως καθορίζεται σύμφωνα με τον τύπο N-1 που περιλαμβάνεται στο παράρτημα I, πρέπει να είναι σε θέση να ικανοποιήσει τη συνολική ζήτηση φυσικού αερίου της περιοχής υπολογισμού καθ' όλη τη διάρκεια μιας ημέρας εξαιρετικά υψηλής ζήτησης αερίου, η οποία επέρχεται με στατιστική πιθανότητα μίας φορές μέσα σε 20 έτη. Σύμφωνα με το άρθρο 6 παράγραφος 2, μια τέτοια υποχρέωση θεωρείται ότι πληρούται όταν η αρμόδια αρχή αποδεικνύει στο ΣΠΔ ότι μια διαταραχή του εφοδιασμού μπορεί να αντισταθμιστεί επαρκώς και εγκαίρως με κατάλληλα βασισμένα στην αγορά μέτρα από την πλευρά της ζήτησης. Το ΣΠΔ που υποβάλλουν τα κράτη μέλη σύμφωνα με το άρθρο 5 παράγραφος 1 στοιχείο β) του κανονισμού πρέπει να περιλαμβάνει τα «μέτρα, τις ποσότητες, τις δυναμικότητες και τον χρόνο που απαιτείται για την τήρηση του κανόνα για την υποδομή», καθώς και τον βαθμό στον οποίο τα μέτρα από την πλευρά της ζήτησης μπορούν να αντισταθμίσουν επαρκώς και εγκαίρως τη διαταραχή του εφοδιασμού.

Από το ελληνικό σχέδιο προκύπτει ότι η Ελλάδα συμμορφώνεται με τον τύπο N-1 από το 2018 και εντεύθεν με την εφαρμογή της διάταξης του άρθρου 6 παράγραφος 2 του κανονισμού, δηλαδή με τη χρήση μιας δέσμης βασισμένων στην αγορά μέτρων από την πλευρά της ζήτησης. Τα μέτρα αυτά περιγράφονται στο ΣΠΔ, συμπεριλαμβανομένης της

¹ Γνώμη της Επιτροπής της 22.4.2016, C (2016) 2464 final

δυνατότητάς τους να αντισταθμίσουν τις διαταραχές του εφοδιασμού με τη μείωση της ζήτησης φυσικού αερίου. Ωστόσο, φαίνεται ότι στην πράξη δεν μπορεί να αξιοποιηθούν ακόμα πλήρως οι δυνατότητές τους. Ως εκ τούτου, επί του παρόντος δεν είναι σαφές κατά πόσον τα εν λόγω μέτρα θα επέτρεπαν όντως την επαρκή αντισταθμίση τυχόν μείωσης της προσφοράς και, ως εκ τούτου, τη συμμόρφωση με τον τύπο N-1, όπως απαιτείται από τον κανονισμό.

Για παράδειγμα, ένα από τα μέτρα (το αποκαλούμενο «A2») συνίσταται σε μια σειρά κινήτρων για την προώθηση της χρήσης εναλλακτικών καυσίμων στις εγκαταστάσεις παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας με φυσικό αέριο. Σύμφωνα με το ΣΠΔ, έως 3 μονάδες θα μπορούσαν από τεχνική άποψη να αλλάξουν καύσιμα και να χρησιμοποιήσουν εναλλακτικά καύσιμα και, ως εκ τούτου, οι 3 αυτές μονάδες συμπεριελήφθησαν στους υπολογισμούς της εκτίμησης επικινδυνότητας. Ωστόσο, όπως προκύπτει από το ΣΠΔ, επί του παρόντος, μόνο μία μονάδα ηλεκτροπαραγωγής έχει συνάψει σύμβαση για την εν λόγω εναλλαγή καυσίμου. Κατά συνέπεια, δεν είναι σαφές εάν η εκτιμώμενη συνολική εξοικονόμηση της ζήτησης φυσικού αερίου που θα προκύψει από το μέτρο αυτό θα μπορούσε πράγματι να επιτευχθεί στην πράξη. Παρομοίως, δεν είναι σαφές κατά πόσον μπορεί να επιτευχθεί πλήρως στην πράξη η μέγιστη αναμενόμενη εξοικονόμηση από ένα άλλο μέτρο, το αποκαλούμενο μέτρο A1, που αφορά τους μεγάλους διακόψιμους καταναλωτές.

Η Επιτροπή θεωρεί ότι το ελληνικό ΣΠΔ πρέπει να τροποποιηθεί ώστε να αναφέρει σαφώς τον βαθμό στον οποίο τα βασιζόμενα στην αγορά μέτρα από την πλευρά της ζήτησης που περιγράφονται στο ΣΠΔ μπορούν να συμβάλουν στην αντισταθμίση ενδεχόμενης διαταραχής του εφοδιασμού με τη μείωση της ζήτησης φυσικού αερίου και, ως εκ τούτου, να επιτρέψουν στην Ελλάδα να συμμορφωθεί με τον τύπο N-1.

Ορισμός των προστατευόμενων πελατών και ο κανόνας για τον εφοδιασμό

Το άρθρο 2 παράγραφος 1 του κανονισμού περιέχει τον ορισμό ορισμένων ομάδων πελατών στον τομέα του φυσικού αερίου ως «προστατευόμενων πελατών» με ποσοτικά όρια για ορισμένες κατηγορίες καταναλωτών. Ενώ όλοι οι οικιακοί πελάτες που συνδέονται με δίκτυο διανομής αερίου πρέπει να θεωρούνται προστατευόμενοι, ο κανονισμός επιτρέπει στα κράτη μέλη να συμπεριλάβουν στον ορισμό και άλλες κατηγορίες, με την προϋπόθεση όμως ότι πληρούνται ορισμένοι όροι. Συγκεκριμένα, το άρθρο 2 παράγραφος 1 στοιχείο α) του κανονισμού προβλέπει ότι μικρομεσαίες επιχειρήσεις που συνδέονται με δίκτυο διανομής αερίου και βασικές κοινωνικές υπηρεσίες που συνδέονται με κάποιο δίκτυο διανομής ή μεταφοράς αερίου επιτρέπεται να θεωρούνται και αυτές «προστατευόμενες» εάν το αποφασίσει το κράτος μέλος, μόνον όμως εφόσον δεν αντιπροσωπεύουν πάνω από το 20 % της τελικής χρήσης αερίου. Βάσει του άρθρου 8 παράγραφος 1 του κανονισμού, σε περίπτωση εξαιρετικά υψηλής ζήτησης φυσικού αερίου ή διακοπών του εφοδιασμού, απαιτείται εξασφάλιση της παροχής φυσικού αερίου στους προστατευμένους πελάτες για ορισμένες ελάχιστες περιόδους². Πρόκειται για τον αποκαλούμενο «κανόνα για τον εφοδιασμό». Το σχέδιο προληπτικής δράσης που υποβάλλουν τα κράτη μέλη σύμφωνα με το άρθρο 5 παράγραφος 1 στοιχείο β) του κανονισμού πρέπει να περιέχει «τα μέτρα, τις ποσότητες, τις δυναμικότητες και τον ορισμό της κατάλληλης χρονικής στιγμής για την τήρηση του [...] κανόνα για τον εφοδιασμό».

² Βλ. άρθρο 8 παράγραφος 1 (σχετικά με τον «κανόνα για τον εφοδιασμό») και άρθρο 2 παράγραφος 1 του κανονισμού (σχετικά με τον ορισμό των «προστατευόμενων πελατών»).

Ενώ ο ορισμός των προστατευόμενων πελατών στο ΣΠΔ που υπέβαλε η ελληνική αρμόδια αρχή είναι σαφής, η ελληνική αρμόδια αρχή δεν αναφέρει τη συνολική ετήσια κατανάλωση φυσικού αερίου ανά κατηγορία προστατευόμενων πελατών, ιδίως για τις κατηγορίες που αναφέρονται στο άρθρο 2 παράγραφος 1 στοιχείο α) του κανονισμού. Κατά συνέπεια, δεν είναι δυνατόν να εκτιμηθεί κατά πόσον ο κανόνας για τον εφοδιασμό έχει υπολογιστεί ορθά ή αν υπάρχει υπέρβαση των τιμών που καθορίζονται στο άρθρο 8 παράγραφος 1 του κανονισμού, και κατά πόσον τηρείται το ανώτατο όριο του 20 % που αναφέρεται στο άρθρο 2 παράγραφος 1 στοιχείο α) του κανονισμού.

Η Επιτροπή θεωρεί ότι η ελληνική αρμόδια αρχή θα πρέπει να τροποποιήσει το ΣΠΔ ώστε να συμπεριλάβει τον όγκο κατανάλωσης φυσικού αερίου των προστατευόμενων πελατών ανά κατηγορία καταναλωτών. Η Επιτροπή υπενθυμίζει επίσης στην ελληνική αρμόδια αρχή ότι οποιοσδήποτε κανόνας για αύξηση του εφοδιασμού ή επιπρόσθετη υποχρέωση από την άποψη αυτή επιτρέπεται να επιβάλλεται μόνο για λόγους ασφάλειας του εφοδιασμού με φυσικό αέριο, πρέπει να συμμορφώνεται με τις προϋποθέσεις που καθορίζονται στο άρθρο 8 παράγραφος 2 του κανονισμού και πρέπει να περιγράφεται στο ΣΠΔ σύμφωνα με το άρθρο 5 παράγραφος 1 στοιχείο β) του κανονισμού. .

Πληροφορίες σχετικά με τις υποχρεώσεις παροχής δημόσιας υπηρεσίας

Σύμφωνα με το άρθρο 5 παράγραφος 1 στοιχείο ζ) του κανονισμού, το ΣΠΔ πρέπει να περιέχει πληροφορίες σχετικά με όλες τις υποχρεώσεις παροχής δημόσιας υπηρεσίας που σχετίζονται με την ασφάλεια του εφοδιασμού με φυσικό αέριο.

Το ΣΠΔ που υπέβαλε η ελληνική αρμόδια αρχή δεν περιέχει πληροφορίες σχετικά με τις υποχρεώσεις παροχής δημόσιας υπηρεσίας που σχετίζονται με την ασφάλεια του εφοδιασμού, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που κοινοποιήθηκαν στην Επιτροπή κατά το παρελθόν. Πράγματι, στο ΣΠΔ του Οκτωβρίου 2012 αναφερόταν ότι τα άρθρα 48 και 81 του νόμου 4001/2011 τροποποιήθηκαν ώστε να προβλέπεται σαφώς η υποχρέωση των προμηθευτών φυσικού αερίου να εγγυώνται τον αδιάλειπτο εφοδιασμό των προστατευόμενων πελατών, όπως προβλέπεται στον κανονισμό, και ότι με την επικείμενη αναθεώρηση του ελληνικού κανονισμού αδειοδότησης φυσικού αερίου, η οποία θα έπρεπε να ολοκληρωθεί στις αρχές του 2016, οι ειδικοί όροι εφαρμογής της εν λόγω υποχρέωσης θα περιλαμβάνονταν στους όρους της τυποποιημένης άδειας προμήθειας.

Η Επιτροπή θεωρεί ότι η ελληνική αρμόδια αρχή θα πρέπει να διευκρινίσει σε τροποποιημένο ΣΠΔ κατά πόσον οι προαναφερθείσες υποχρεώσεις ή οποιαδήποτε άλλη υποχρέωση παραμένουν σε ισχύ και, αν εφαρμόζονται, τον τρόπο με τον οποίο εφαρμόστηκαν.

2.2 Λοιπά σχόλια

Εκτός από τις παρατηρήσεις που αναφέρθηκαν ανωτέρω, η Επιτροπή θα ήθελε να επιστήσει την προσοχή της ελληνικής αρμόδιας αρχής σε ορισμένα άλλα στοιχεία του υποβληθέντος σχεδίου, τα οποία δεν εγείρουν ανησυχίες από νομική άποψη όσον αφορά το συμβιβασμό τους με τα στοιχεία που αναφέρονται στο άρθρο 4 παράγραφος 6 στοιχείο β) σημεία i) έως iii) του κανονισμού, αλλά που μπορούν να παράσχουν χρήσιμη καθοδήγηση στην αρμόδια αρχή για τυχόν τροποποιήσεις του σχεδίου.

Στο ΣΠΔ θα πρέπει να αναφέρεται σαφώς κατά πόσον η ελληνική αρμόδια αρχή διεξήγαγε διαβουλεύσεις με άλλα κράτη μέλη όσον αφορά τα σχέδιά της, ιδίως με τη Βουλγαρία.

Η Επιτροπή θα ήθελε επίσης να σημειώσει ότι η απόφαση της ΡΑΕ για σταδιακή μείωση των ανοχών για σκοπούς εξισορρόπησης και η επιδιωκόμενη μετάβαση στη χρήση μηχανισμών

που βασίζονται στην αγορά για σκοπούς εξισορρόπησης φορτίου υποστηρίζουν τη βελτίωση της ανθεκτικότητας των αγορών φυσικού αερίου (καθώς και, εμμέσως, των αγορών ηλεκτρικής ενέργειας) στην Ελλάδα. Ταυτόχρονα, ωστόσο, οι υψηλότερες τιμές ανισορροπίας μπορεί να μειώσουν το κίνητρο συμμετοχής σε συστήματα απόκρισης της ζήτησης, ιδίως εάν η ανταμοιβή τους βασίζεται (σιωπηρώς) σε κατ' αποκοπή πληρωμή. Μπορεί, ως εκ τούτου, να συνιστάται η εφαρμογή σε βάθος χρόνου ενός συστήματος που θα βασίζεται περισσότερο στην αγορά για την προμήθεια δυναμικότητας (τεχνικής ικανότητας) βασισμένης στην απόκριση της ζήτησης.

Η Επιτροπή υπενθυμίζει στην Ελλάδα ότι τυχόν επενδύσεις σε μελλοντικές υποδομές, όπως τερματικούς σταθμούς ΥΦΑ ή οποιαδήποτε άλλη επένδυση αναφέρεται στο ΣΠΔ που περιλαμβάνουν κρατικούς πόρους συνιστούν ενδεχομένως κρατική ενίσχυση υπό την έννοια του άρθρου 107 παράγραφος 1 της ΣΛΕΕ (εφόσον πληρούνται και οι υπόλοιποι όροι) και πρέπει να κοινοποιούνται στην Επιτροπή δυνάμει του άρθρου 108 παράγραφος 3 της ΣΛΕΕ, εκτός εάν καλύπτονται από τον γενικό κανονισμό απαλλαγής κατά κατηγορία.

3. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ

Με βάση την ανωτέρω αξιολόγηση και σύμφωνα με το άρθρο 4 παράγραφος 6 στοιχείο β) σημείο ii) του κανονισμού, η Επιτροπή καταλήγει στο συμπέρασμα ότι ορισμένα στοιχεία του επικαιροποιημένου σχεδίου δεν συμμορφώνονται με ορισμένες διατάξεις του κανονισμού.

Η Επιτροπή ζητεί από την ελληνική αρμόδια αρχή να τροποποιήσει το σχέδιο λαμβάνοντας δεόντως υπόψη τις ανησυχίες που διατύπωσε η Επιτροπή στην παρούσα γνώμη.

Η αξιολόγηση της Επιτροπής που διατυπώνεται στην παρούσα γνώμη δεν προδικάζει οποιαδήποτε θέση μπορεί να λάβει έναντι της Ελληνικής Δημοκρατίας όσον αφορά το συμβιβασίμο των εθνικών μέτρων με το δίκαιο της Ένωσης, μεταξύ άλλων και στο πλαίσιο διαδικασίας επί παραβάσει.

Η Επιτροπή θα δημοσιεύσει την παρούσα γνώμη. Η Επιτροπή δεν θεωρεί εμπιστευτικές τις πληροφορίες που περιέχει η γνώμη, ιδίως όσον αφορά τα έγγραφα που είναι διαθέσιμα στο κοινό. Η ελληνική αρμόδια αρχή καλείται να ενημερώσει την Επιτροπή εντός πέντε εργάσιμων ημερών από την παραλαβή της γνώμης εάν θεωρεί ότι περιέχει εμπορικά ευαίσθητες πληροφορίες, ο εμπιστευτικός χαρακτήρας των οποίων πρέπει να διατηρηθεί.

Βρυξέλλες, 26.9.2018

Για την Επιτροπή
Miguel ARIAS CAÑETE
Μέλος της Επιτροπής

